

розвивати освітні програми та курси, орієнтовані на підготовку фахівців, здатних працювати в умовах мультикультурного суспільства. Включення в навчальні курси аспектів, таких як халяльний туризм, дотримання релігійних традицій, знання арабської мови та культурних норм стане запорукою успіху у сфері гостинності та туризму, що дозволить задовольнити потреби швидкозростаючого та економічно впливового сегменту міжнародних туристів.

Список використаних джерел:

1. Жиленко К. М., Яровенко Т. С., Ставицька А. В., Самойленко А. О. Основні аспекти сталого розвитку готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. №5. URL: <http://efp.in.ua/uk/releases>.
2. Сливенко В. А, Редько В. Є. Аналіз сучасних тенденцій розвитку індустрії гостинності та туризму Німеччини. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 80. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/80-2024>.
3. Виклики та інновації у XXI столітті: туризм, гостинність: монографія. Автори: Жиленко К., Сідаш Д., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ходак О. Дніпро: 2025. 250 с. URL: http://lib.dnu.dp.ua/rep/ekon/knygy/nazva/Vyklyky_ta_innov_turyzm_gostyn.pdf.
4. Міжнародний туризм та гостинність: теорія та практика: монографія. Автори: Жиленко К., Редько В., Самойленко А., Сливенко В., Ставицька А. Дніпро. 2023. 206 с. <https://dx.doi.org/10.15421/512305>.

Канд. істор. наук Сливенко В. А., Морозова К. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗЕЛЕНИЙ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС: ЕКОЛОГІЧНІ СТАНДАРТИ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ

У сучасному світі готельно-ресторанний бізнес переживає трансформацію під впливом глобальних екологічних викликів та змін у споживчих вподобаннях. Зелений підхід, або екологізація, стає ключовим фактором сталого розвитку галузі. Концепція екоготелів інтегрує принципи мінімізації вуглецевого сліду, раціонального використання ресурсів та екологічної освіти [3, с. 69]. В Україні цей процес ускладнений воєнним станом, але водночас набирає обертів завдяки європейській інтеграції та зростанню внутрішнього еко-туризму.

Екологічні стандарти, на думку експертів, базуються на міжнародних сертифікаціях, таких як Green Key, LEED, ISO 14001 та EarthCheck, що регулюють

енергозбереження, водозбереження, управління відходами та використання відновлюваних джерел [1, с. 79]. Європейські країни лідирують у впровадженні інновацій, включаючи сонячні панелі, зелені дахи та системи рециклінгу.

В Україні станом на 2025 рік значний прогрес демонструє курорт Буковель: 11 готелів та ресторан NUMO отримали сертифікацію Green Key. Це робить Буковель лідером у створенні зеленої туристичної дестинації в Україні, з практиками сортування відходів, використання екологічно чистих матеріалів та промоції екотранспорту.

Концепція екоготелю як інноваційного тренду передбачає використання локальних та органічних продуктів, освітні програми для гостей (екскурсії, воркшопи з sustainability), мінімізацію одноразового пластику, перехід на LED-освітлення та відновлювані джерела енергії [3, с. 69]. Екологічна відповідальність проявляється в дотриманні норм зменшення забруднення, освіті персоналу та партнерствах з локальними постачальниками [2, с. 30]. Глобальний і вітчизняний досвід демонструє перехід до безвідходних технологій (zero waste), циркулярної економіки та інтеграції з ініціативами EU Green Deal, попри інвестиційні обмеження в Україні через війну [4, с. 133; 5, с. 105]. Прикладами використання екологічних практик у зелених готелях є: сонячні панелі та геотермальні системи для енергії; зелені дахи та вертикальне озеленення для ізоляції та біорізноманіття; рециклінг відходів, компостування та роздільний збір; водозберігаючі технології (сенсорні крани, повторне використання води); використання екологічної косметики та біорозкладних матеріалів.

Зелені практики приносять відчутні економічні вигоди: зниження витрат на енергію та воду на 20-30%, доступ до грантів (європейських фондів, програм сталого розвитку), преміальні ціни для екосвідомих клієнтів та зростання завантаженості [1, с. 79; 2, с. 30]. За глобальними даними, до 70% туристів готові платити більше за екологічні об'єкти, а в Буковелі це підтверджується високим попитом на сертифіковані готелі. В Україні екологізація сприяє довгостроковій стабільності бізнесу, покращує імідж, відкриває нові ринки внутрішнього туризму та сприяє відновленню регіонів [4, с. 133].

Отже, зелений готельно-ресторанний бізнес у 2025 році є перспективним напрямом, особливо в Україні, де Буковель демонструє успішну інтеграцію

стандартів Green Key на масштабному рівні. Поєднання екологічної відповідальності з економічною ефективністю забезпечує стійкість галузі та привабливість для нового покоління туристів. Подальший розвиток потребує державної підтримки (гранти, податкові пільги), інвестицій у зелені технології, освіти персоналу та промоції для реалізації потенціалу в поствоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Балджи М. Д., Яслинська К. Д. Досвід європейських країн у впровадженні екологічних інновацій в готельному бізнесі. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. № 2(79). С. 79-88.
2. Каленська В. П., Любченко В. В. Зелений готельний бізнес: екологічна відповідальність. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 9. С. 30-37.
3. Ковальчук І. І. Концепція екоготелю як інноваційний тренд розвитку готельно-ресторанного бізнесу. *Acta Academiae Beregsasiensis: Geographica et Recreatio*. 2024. № 2. С. 69-78.
4. Ковтун А., Шаран Л., Пушка О., Шаран А., Бондар Н. Екологізація підприємств готельно-ресторанного бізнесу: глобальний та вітчизняний досвід. *SWorldJournal*. 2024. № 3 (25-03). С. 133-141.
5. Терещук Н. В., Транченко Л. В., Транченко О. М., Шашеро А. М. Екологізація готельно-ресторанного бізнесу. *Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки*. 2023. Т. 28. № 1(42). С. 105-114.

Канд. істор. наук Сливенко В. А., Оксак В. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

У сучасному світі цифрові технології все більше впливають на різні сфери діяльності людини, зокрема на готельно-ресторанний бізнес. Цифровізація стала важливою складовою розвитку цієї галузі, оскільки вона допомагає підприємствам працювати ефективніше та відповідати очікуванням клієнтів. Сьогодні більшість людей користується смартфонами, інтернетом і онлайн-сервісами, тому готелі та ресторани змушені адаптуватися до нових умов.

Актуальність теми полягає в тому, що цифрові технології вже стали звичними для споживачів. Клієнти очікують швидкого обслуговування, зручного бронювання та можливості отримати всю необхідну інформацію онлайн. Якщо заклад